

Commerciële zorgaanbieders kunnen ongecontroleerd vele miljarden aan gemeenschapsgeld in het eigen vastgoed steken

Geen toezicht op de vele miljarden voor zware zorg

Commerciële zorgaanbieders hebben absolute zeggenschap en het monopolie over de verdeling van de zorgplaatsen in Nederland. Gemeenten en burgers hebben niets in te brengen en de toezichthoudende instanties zeggen geen rol te hebben in het bewaken van de vele miljarden.

Uitvoering geven aan het nieuwe zorgbeleid waarin de cliënt centraal moet staan en de zorg en mantelzorgers dichtbij georganiseerd wordt, hangt volledig af van de goede wil van commerciële zorgaanbieders die er zelf voor kunnen kiezen of zij geldelijk gewin of hun zorgplicht laten prevaleren.

Exemplarisch is hoe het de inwoners van Soesterberg is vergaan. Hier wordt een groeigemeenschap van 9.000 inwoners geconfronteerd met de sluiting van haar enige en goedlopende verpleeghuis met 30 zorgplaatsen. Tegelijkertijd worden er in de gemeentelijke hoofdplaats Soest, 9 kilometer verderop, miljoenen geïnvesteerd in nieuwbouw en verbouw van verpleeghuizen. Dit terwijl de inwoners daar naar rato al 21 keer meer zorgplaatsen hebben per bewoner dan in Soesterberg. Scheefgroei en ontevredenheid zijn het gevolg en niemand die daar iets aan kan of wil doen.

Sinds zij werden verzelfstandigd, zijn commerciële belangen gaan prevaleren bij zorgaanbieders. De boekwaarde van deze bedrijven zit in hun vastgoed. Daarmee is voor de zorgaanbieders vastgoed belangrijker geworden dan de mensen voor wie zij werken: de zorgbehoevende ouderen.

Op 9 juli 2015 deelde zorgaanbieder Lyvore aan bewoners, familie en personeel van verpleeghuis De Heybergh in Soesterberg mede dat het tehuis op korte termijn zou sluiten. Reden volgens de zorgaanbieder: veranderingen in de zorgwet en te weinig zorgplekken om rendabel te blijven. Cruciaal is dat het pand de Heybergh gehuurd wordt van een woningstichting. Lyvore kon het huurcontract op korte termijn opzeggen. Met voor het dorp als stuitend sluitstuk: Lyvore, de enige aanbieder ter plaatse, gaat voorlopig zelfs geen nieuwe thuiszorg in Soesterberg leveren. Het geld is op, aldus de zorgaanbieder.

De inwoners van Soesterberg verzamelden zich in een actiegroep en maken nu na een jaar strijd de balans op.

De werkelijke reden van Lyvore om het verpleeghuis te sluiten is van commerciële aard. Vergoedingen uit de WLZ bevatten een lucratieve huisvestingscomponent, en daarmee zet een zorgaanbieder als Lyvore gemeenschapsgeld om in nieuwe, eigen vastgoedprojecten in Soest, Baarn en Lage Vuursche. Het pand is Soesterberg is eigendom van een woningstichting. Daarom is deze locatie, uit oogpunt van Lyvore, volstrekt oninteressant om in te investeren. Sterker nog, men wil er zo snel mogelijk vanaf.

Tegelijkertijd geeft Lyvore in het kleine dorp Lage Vuursche (700 inwoners, in de naburige gemeente Baarn) 4 miljoen euro uit aan een nieuw te bouwen luxe voorziening voor draagkrachtige ouderen.

Het Soesterbergse burgerinitiatief ziet zich geconfronteerd met talrijke overheids- en zorgorganisaties die zich geen van alle verantwoordelijk achten.

De gemeente

Ook al ziet staatssecretaris Van Rijn voorlopig een regierol weggelegd voor lokale overheden, het gemeentebestuur van Soest wilde daar geen gebruik van maken en gaf de regisseursfunctie volledig uit handen aan Lyvore, de lokale commerciële zorgaanbieder. Lyvore dreigde de gemeente Soest met onmiddellijke sluiting van hun Soesterbergse huis de Heybergh als zij tijdens de onderhandelingen concurrerende zorgaanbieders zou toelaten. Omdat het gemeentebestuur toch al van mening was dat “het niet hun verantwoordelijkheid” was hebben zij het proces grotendeels door Lyvore laten invullen.

Na 2018, als de nieuwe zorgwet is ingevoerd, hebben B&W en de gemeenteraad niets meer te zeggen over hoe de langdurige zorg binnen de gemeente wordt ingevuld. De zorgaanbieders bepalen dan geheel zelfstandig waar en in welke mate zij zorg gaan verlenen. Vast staat dat hierdoor zal de scheefgroei tussen hoofdplaats Soest en het kleinere Soesterberg verder zal toenemen. Alle nieuwbouwplannen wijzen daarop. De gemeente Soest is niet voornemens hierop actie te ondernemen. Zij wil zich er zelfs geen mening over vormen.

De Autoriteit Consument en Markt

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) moet bewaken dat er geen oneerlijke concurrentie is en dat niet de huidige commerciële zorgaanbieders maar gemeente en

zorgkantoren de regie nemen als het gaat om verdeling van zorg. De ACM geeft echter niet thuis. Eerst door helemaal niet te reageren op de klacht van het burgerinitiatief.

Na stevig aandringen laat de ACM uiteindelijk weten dat de regelgeving die hiervoor door hen werd opgesteld, toch niet zo bedoeld is. Zij trekken de conclusie dat dit buiten hun gezagsgebied ligt en zullen dus geen actie ondernemen.

Het ministerie van VWS

Onderzoek bij VWS leert dat men daar de implementatie van de nieuwe zorgwet afgerond acht en dat men zich niet wil bemoeien met de gevolgen.

Zorgkantoor Zilveren Kruis Achmea

Zorgkantoor Zilveren Kruis Achmea, verantwoordelijk voor het gebied Midden-Nederland, berekent op basis van ondoorzichtige gegevens hoeveel WLZ-zorgplaatsen er binnen een gebied noodzakelijk zijn, en hevelt de bijbehorende miljarden euro's aan gemeenschapsgeld en zorgplicht over naar de commerciële zorgaanbieders. Naar eigen zeggen liggen "kwalitatief goede en doelmatige zorg en continuïteit van zorg" ten grondslag aan de inkoopkeuzes van het zorgkantoor, dat in de gemeente Soest kiest voor Lyvore.

Hoe commerciële zorgaanbieders vervolgens omgaan met het geld en of er een rendabele en eerlijke verdeling over de inwoners van Nederland plaatsvindt, daar bemoeit het zorgkantoor zich niet mee. "Zorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor hun eigen exploitatie. Wij kunnen niet op de stoel van de zorgaanbieder gaan zitten." Controle op de uitgaven is dan ook niet aan de orde.

Kort en goed: dat een goedlopend en rendabel verpleeghuis als de Heybergh moet sluiten om vastgoedbelangen elders veilig te stellen, daar gaat het zorgkantoor niet over.

De Nationale ombudsman

Als laatste redmiddel wendde de actiegroep zich tot de Nationale ombudsman. Tot verbijstering van de actiegroep proberen de medewerkers van de Nationale Ombudsman vooral om op zoveel mogelijk punten te vinden dat de verantwoordelijkheid niet bij de rijksoverheid ligt.

Een half jaar na het eerste contact en na veel aandringen kreeg de Soesterbergse actiegroep als reactie: "wij behandelen geen klachten over een gemeente"; "wij zijn niet bevoegd om klachten te behandelen over zorginstellingen"; "het zorgkantoor heeft uw klacht naar behoren afgehandeld". De "klacht over leemtes in de WLZ en de

inkoop van zorg door de zorgkantoren” tenslotte, kon de actiegroep “voorleggen aan de Tweede Kamer of een politieke partij van uw keuze. De landelijke politiek is namelijk verantwoordelijk voor de inhoud van deze wet”. Op geen enkel punt acht de Nationale ombudsman zich bevoegd een oordeel te vellen.

De landelijke politiek

De vraag van de actiegroep aan de partij van staatssecretaris Van Rijn, de verantwoordelijke voor de nieuwe zorgwet, ligt al maanden op tafel bij PvdA-partijvoorzitter Spekman. Veel hoop dat de landelijke politiek verantwoordelijkheid zal nemen, heeft de actiegroep niet.

Conclusie

De vele miljarden die aan de zorgaanbieders ter beschikking gesteld worden hoeven kennelijk door niemand gecontroleerd te worden. Slecht zakelijk beheer aan de kant van de zorgaanbieders zorgt voor veel ellende en kost veel geld. Andere partijen in het veld kijken de andere kant op. Hier draait de premiebetaler op voor onnodige en dure nieuwbouw of verbouw, daar wordt een goedlopend huis gesloten. Juist in kleinere plaatsen dreigt de sociale infrastructuur verder uitgehold te worden.